

PETRU STROIU – PROMOTOR AL ARTEI CORALE NAȚIONALE

PETRU STROIU – THE PROMOTER OF NATIONAL CHORAL ART

Tatiana BALAN,
profesor, grad didactic II,
Colegiul de Muzică „Ștefan Neaga”, Chișinău

The article fills the unknown pages of choral art history from the Republic of Moldova of the second half of XXth century. The paper is focused on the artistic activity and the implementations of the teacher and the choir master - Petru Stroiu. The author elucidates step-by-step the most important data and events of the evolution way of the musician. He also tries to highlight the activity of Petru Stroiu both as the conductor of the choir, as well as the head of the study teams, such as youth choir of Ștefan Neaga Music College.

Petru Stroiu este o personalitate distinctă a culturii noastre naționale, un adevărat mesager al *artei de interpretare corală* și un *pedagog* cu experiență în domeniu. Numele acestui muzician poate fi plasat alături de cele mai remarcabile personalități din domeniul *artei corale* ale secolului XX cum ar fi: E. Bogdanovschi, I. Popescu, V. Garștea, V. Budilevschi, E. Mamot, Șt. Caranfîl, Șt. Andronic, Gh. Cosinschi, Gh. Strezev, A. Movilă ș. a.

Petru Stroiu s-a născut la 10 august 1934 în satul Vadul-lui-Isac, sat situat pe malul Prutului, la 15 km de orașelul Cahul¹. Părinții erau meșteșugari, Petru fiind al doisprezecelea copil din cei treisprezece. Mama sa, deși era o femeie simplă de la țară, dar inteligentă, l-a tratat cu multă blândețe și bunăvoință. Acest prim dascăl găsea timp pentru a le citi copiilor basme, chiar dacă era copleșită de multe griji.

La îndemnul mamei, unul din frații mai mari a devenit profesor la școala românească. Ulterior, acest fapt nu a rămas neobservat de puterea sovie-

tică, fiind pedepsit în 1941 prin înrolarea în divizia specială a Armatei Sovietice, plasată în primele linii ale frontului². După absolvirea școlii din sat, Petru vrea să urmeze exemplul fratelui de a fi profesor. În vara anului 1949, încurajat de mama sa, Petru Stroiu pleacă desculț până la Cahul pentru a-și încerca norocul la Școala Pedagogică. În același an, este admis la anul I de studii, specialitatea *pedagog al claselor primare*. Aici au și fost descoperite capacitățile și aptitudinile muzicale deosebite ale tânărului Petru Stroiu. Un rol de importanță vădită în formarea viitorului *dirijor și pedagog* i-a revenit profesorului de vioară³, care în cadrul lecțiilor de instrument muzical l-a învățat să cânte la vioară, fără să cunoască notele muzicale. Mai târziu interpreta la vioară numeroase piese, învățate la auz. Aptitudinile muzicale, sânguința de care dădea dovadă P. Stroiu, au impresionat profund profesorul, care l-a îndrumat să-și continue studiile muzicale. Ulterior P. Stroiu își amintea cu zâmbet: „La Cahul am învățat gama și diezii”.

¹ Date confirmate prin acte de stare civilă din arhiva personală a regretatului Petru Stroiu. Aceste și alte documente de arhivă au fost oferite de fiica Lucia Stroiu.

² Fratele a căzut pe câmpul de luptă în primele zile ale războiului.

³ Numele acestui profesor nu este cunoscut.

După absolvirea Școlii Pedagogice, în vara anului 1953, proaspătul absolvent a fost repartizat în calitate de pedagog al claselor primare la școala din satul Colibaș, raionul Vulcănești. Abia după un an de muncă pedagogică, P. Stroiu a purces la îndeplinirea visului său. La finele lunii august 1954, P. Stroiu vine la Chișinău cu intenția de a depune actele la Conservatorul de Stat „Gavriil Musicescu”. Admiterea avuse deja loc, iar întâmplarea a făcut ca să fie audiat de L. V. Axionova, lector la catedra Dirijat coral. Intonația perfectă și auzul muzical ireproșabil al candidatului nu au lăsat nici o îndoială pentru a fi înmatriculat la anul I de studii, specialitatea *Dirijat cor academic*. Iată ce își amintea dumneaei în concertul de comemorare a lui P. Stroiu din martie 2004: „A numit cu exactitate nota sol diez, pe care i-am cântat-o la pian, iar la întrebarea de ce nu e la bemol, el a răspuns că nu știe ce este la bemol”⁴.

La Conservator, Petru Stroiu studiază specialitatea în clasa profesorului Ion Popescu, pe atunci șef al catedrei Dirijat cor academic al Conservatorului „Gavriil Musicescu” și dirijor al Capelei Corale „Moldova”, care activa pe lângă Radioteleviziunea de Stat a RSSM. În calitate de profesori îi are pe Vasile Zagorschi – teoria muzicii și solfegiu, Gheorghe Borș – armonia, Klementina Baklanova – pianul, Alexandra Beilina și Lidia Axionova – istoria muzicii (cf. [1, p.487]).

Tainele muzicii corale le-a descoperit la lecțiile de cor, care se desfăș

șurau zilnic. Corul a devenit un adevărat laborator de creație pentru tânărul muzician. Pe parcursul repetițiilor, Petru Stroiu urmărea și pătrundea cu mare interes în subtilitățile *artei corale*, descoperind zi de zi elementele practice și metodele de lucru cu corul. Conducătorul corului, observând responsabilitate, hotărâre, pasiune și dăruire de sine din partea studentului anului III, Petru Stroiu, îi încredința deseori pupitrul dirijoral.

Tot în acest an de studiu se deschide o filă nouă în activitatea sa interpretativă. În 1956 P. Stroiu este invitat să preia conducerea *corului de amatori* din satul Ciocîlteni, raionul Orhei. Odată cu venirea lui în fruntea acestui colectiv, intervin schimbări radicale în activitatea formației corale. La scurt timp, doar la un singur an, corul din Ciocîlteni se plasează pe locul I în cadrul Festivalului raional al *colectivelor corale de sineactivitate artistică*. Grație acestei realizări, colectivului i se conferă titlul onorific de *cor popular*. Repertoriul colectivului conținea atât cântece patriotice, cât și creații din fondul clasic. În egală măsură, era abordată și muzica corală națională, printre care: *Dor, dorule* și *Stăncuța*, semnate de G. Musicescu, *Vino, puiule, pe vale*, prelucrată de N. Cazanji, *Eu cânt și joc*, semnată de E. Coca ș.a.[2, p.66].

Aceste realizări au fost obținute și grație aportului conducătorului administrației satești, care susținea intențiile *dirijorului* și promova cu abnegație colectivul. Acest adept al *artei corale*, A. Glușco, pleda pentru cultivarea dragostei față de valorile artistice în rândurile oamenilor simpli, susținând ideea că oamenii trebuie să fie nu numai avuți, dar și culți.

Colectivul avea un orar de lucru bine stabilit, care prevedea repetiții

⁴ La 10 martie 2004, în incinta Sălii cu Orgă, a avut loc Concertul de comemorare a dirijorului și pedagogului P. Stroiu. În cadrul concertului despre maestrul Stroiu au vorbit E. Mamot, V. Budulevchi, L. Axionova ș.a.

săptămânale regulate. Timp de 35 de ani, în orice condiții climaterice, P. Stroiu parcurgea drumul spre Ciocîlteni, din oricare localitate s-ar fi aflat. Grație acestui ritm de lucru, colectivul concerta frecvent pe scenele din republică în cadrul diferitelor serbări și festivități.

În anul 1959, conform Hotărârii Sovietului Miniștrilor din RSSM, s-a deschis școala medie de muzică din Slobozia, localitate în apropierea imediată de or. Tiraspol. Prin ordinul Ministerului Culturii al RSSM din 18.04.1959⁵, P. Stroiu, la vârsta de 25 de ani, proaspăt absolvent al Conservatorului „G. Musicescu”, a ocupat postul de director al acestei școli. Concomitent, a activat și în calitate de profesor și *dirijor* la catedra Dirijat coral. Printre elevi i-a avut pe V. Budilevschi, Gh. Lupoi, E. Mamot⁶ ș.a. Pe parcursul a trei ani de activitate în această instituție, tânărul *dirijor* a obținut rezultate frumoase cu *corul studentesc*, evoluând pe scenele din localitățile învecinate.

În anul 1962 se reîntoarce la Chișinău și este angajat ca artist de cor în Capela Corală Academică „Doina”, condusă de V. Garștea. P. Stroiu posedă o voce de bariton bine cultivată și deseori evolua în calitate de solist în creațiile corale. Manifestându-și capacitățile de *dirijor* în diferite situații, în anul 1963 este acceptat ca maestru de cor al Capelei Corale Academice „Doina”, unde activează până în anul 1967.

⁵ Date confirmate în *Cartea de Muncă* a lui P. Stroiu.

⁶ V. Budilevschi – prim-dirijor al Capelei Corale Moldova, Maestru în Arte; Gh. Lupoi – profesor Grad Didactic Superior Colegiul de Muzică Ștefan Neaga; E. Mamot – dirijor, compozitor, Maestru în Arte.

Talentul și vocația de pedagog îl ademenesc la Școala de Muzică Ștefan Neaga. În anul 1964 este angajat ca profesor de dirijare la catedra Dirijat Coral. Ulterior devine conducătorul colectivului coral, în fruntea căruia activează până la sfârșitul vieții.

Un proverb vechi spune: „O lumânare nu pierde nimic din lumina sa, dacă aprinde mai multe lumânări”. Urmând această filosofie populară, P. Stroiu a reușit să aprindă flacăra pasiunii pentru *arta corală* în inimile multor colegi și discipoli ai săi. A fost un bun prieten și îndrumător pentru tinerii colegi de la catedră – On. Cazacu, T. Dvoreanchina, I. Deleu, A. Plecan, care mărturisesc despre P. Stroiu că era un *pedagog* uimitor de pasionat și devotat specialității sale, un om ce purta în suflet multă dragoste pentru semenii săi.

Pedagogul P. Stroiu era perseverent și deosebit de exigent, în special cu elevii din clasa de specialitate. Pe ei îi iubea și îi pedepsea cel mai mult. Adora elevii sânguincioși și nu-i agreea pe cei leneși. Deseori își trata studenții cu o dragoste părintească. Un exemplu elocvent, în acest sens, este descris într-un articol despre cântăreața Maria Drăgan. Autorul susține că „La 19 ani (M. Drăgan) a studiat la Școala de Muzică „Ștefan Neaga”. Profesorul Petru Stroiu, înainte de lecții, o trimitea să mănânce bine, dându-i câte o rublă. Primul cântec învățat „Volga-Matușca” îl cânta cu voce grea, de se cutremurau gemurile” [3].

La lecțiile de specialitate, P. Stroiu prelucra cu elevii foarte minuțios fiecare procedeu tehnic, explica importanța respectării tuturor indicațiilor compozitorului: îi învăța să fie atenți la toate nuanțele limbajului muzical; fiecare tempou era verificat cu ajutorul metronomului.

Clasa corală de la Școala de Muzică „Ștefan Neaga” a fost totdeauna un laborator de creație, unde s-au cultivat și s-au educat numeroși discipoli în domeniul *artei corale* din Republica Moldova, printre care nominalizăm: O. Constantinov, S. Cazacu, I. Popa, I. Buga, V. Diaconu, R. Picereanu, N. Stoianova⁷ ș. a. Succesorii i-au apreciat întotdeauna punctualitatea, disciplina, pe care le considera condiții obligatorii ale repetițiilor. Dirijorul P. Stroiou opta pentru un sunet catifelat, intonație perfectă, ansamblu și acordaj echilibrat, fidelitate față de partitură. „Cel mai mult îl deranja cântarea falsă, își amintește eleva sa G. Bologa⁸, dar nu reacționa brutal, ci își arăta nemulțumirea prin mimică. În momentul interpretării, dirija folosind la maxim expresia feții”. Aceste calități, exprimate printr-un stil propriu de interpretare, au putut fi urmărite în cadrul evoluărilor la numeroase concerte, festivaluri, concursuri.

P. Stroiou acorda o atenție deosebită selectării repertoriului. Dirijorul urmărea ca operele să cuprindă o varietate de stiluri, să provoace stări emotive contrastante cum ar fi bucuria-tristețea, plăcerea-durerea, comicul-tragicul. Toate aceste caracteristici repertoriale aveau un efect răscolitor atât asupra elevilor-interpreți, cât și asupra ascultătorilor. Cu o deosebită plăcere trata creațiile lui G. Musicescu,

⁷ O. Constantinov – maestru de cor la TNOB, profesor al Colegiului de Muzică Ștefan Neaga, Maestru în Arte; I. Popa – artistă de cor al TNOB; I. Buga – maestru de cor al Capelei Corale Moldova; V. Diaconu – profesor al Colegiului de Muzică Ștefan Neaga; R. Picereanu – solista TNOB; N. Stoianov – solista TNOB.

⁸ G. Bologa – artistă de cor a Capelei Corale Doina.

îndeosebi *Concertele religioase*, muzica corală a lui G. Verdi, G. Faure ș. a.

Pentru activitatea didactică și educațională a tinerei generații, pentru organizarea și desfășurarea diferitelor evenimente, P. Stroiou a fost menționat cu multiple diplome de onoare, printre care: Diploma de gradul II pentru participarea la concursul republican al colectivelor corale (1975); Diplomă de onoare pentru locul II, obținută la concursul instituțiilor de învățământ ale Ministerului Culturii din Republica Moldova (1990) ș.a.⁹

Fiind angajat titular al Școlii de Muzică „Ștefan Neaga”, P. Stroiou activează paralel și la Institutul de Stat al Artelor în calitate de conducător al corului mixt la catedra Dirijat coral. Calitățile organizatorice și profesionale îl plasau printre cei mai solicitați dirijori ai timpului său. P. Stroiou a condus cu mult devotament și dragoste *corurile de amatori* din satul Sireț (Strășeni, 1957-1969), Sărătenii-Vechi (Telenești, 1973-1976), corul Școlii medii Nr.1 din Chișinău, astăzi liceul Gheorghe Asachi (1969-1974), *corul studentesc* al Institutului Agricol din Chișinău (1980-1985), corul Spicușor din satul Văsieni (Ialoveni, 1993-1994) ș.a. Cu aceste colective P. Stroiou a înregistrat la Radioul Național creații semnate de I. S. Bach, R. Schumann, E. Grieg, L. Gurov, S. Ciuhrii, V. Calinnikov ș.a.

Totuși, cele mai mari trofee le-a cules în fruntea corului popular din Ciocîlteni, raionul Orhei. În anul 1979 acest colectiv este menționat cu Diplomă de Onoare din partea Prezidiului Sovietului Suprem al RSSM. Foarte

⁹ Din arhiva personală a lui P. Stroiou *Adeverințe* despre menționare cu Diplome de Onoare: anul 1970; 31 mai 1977; anul 1978; anul 1985; anul 1987; anul 1990.

curând, în anul 1980, corul se învrednicește de locul I în cadrul sărbătorii corale republicane, iar ulterior, în anul 1985, devine laureat în cadrul celui de-al II-lea Festival Unional al creației artistice de amatori [2, p. 60]. Tot în cadrul aceluiași Festival, care s-a desfășurat la Moscova, P. Stroiul este decorat cu Medalia de Laureat al Festivalului¹⁰. Pe tot parcursul activității sale în fruntea acestui colectiv, P. Stroiul a tins spre a perfecționa măiestria interpretativă a corului. Colectivul, la rândul său, impunându-se printr-un repertoriu variat, interpretat cu multă sensibilitate, s-a bucurat de aprecierea înaltă a publicului.

Maestrul P. Stroiul a reușit să îmbine armonios activitatea sa pedagogică, lucrul cu colectivele profesioniste și cele de amatori. În pofida faptului că *formațiile corale de amatori* impun un efort aparte vizavi de celelalte, iar membrii acestor colective nu aveau o pregătire muzicală, *dirijorul* reușea să găsească cheia pentru fiecare cântăreț, implantându-le dragostea pentru cântul coral. Acest efort l-a determinat să devină sufletul *colectivelor corale de sineactivitate artistică*, pe care le-a condus. Membrii colectivelor, oameni simpli de la sate, îi apreciau enorm omenia, profesionalismul, simțul umorului de care dădea dovadă mereu.

Munca și talentul *dirijorului* nu puteau fi neobservate de autoritățile raionale și republicane. La 7 aprilie 1977 numele lui P. Stroiul a fost inclus în *Cartea de onoare a talentelor populare* din RSSM. Pentru merite deosebite în propagarea *artei corale*, P. Stroiul a fost decorat cu înalte distincții de Stat. La 25 august 1980 i s-a conferit titlul onorific de *Lucrător emerit al culturii* din RSS Moldovenească, iar în anul 1984 a fost decorat cu medalia *Veteran al muncii*¹¹.

Petru Stroiul s-a stins subit din viață la 5 februarie 1994, lăsând în urma sa o amintire impresionantă. Astăzi, colegii, prietenii, studenții, cântăreții, coriștii dăscăliți de domnia sa îi pronunță numele cu mult respect.

În concluzie, se poate afirma cu certitudine că pe parcursul activității sale prodigioase, P. Stroiul a promovat cu înverșunare mișcarea corală de amatori, încurajând apariția formațiilor corale, ceea ce a influențat creșterea nivelului cultural-artistic din Republica Moldova. Iar talentul și vocația de pedagog au avut un impact pozitiv asupra educației și formării numeroșilor discipoli în domeniul *artei corale*.

¹⁰ Din arhiva personală a lui P. Stroiul *Adeverință* despre decorarea cu medalia de Laureat al Festivalului Unional de creație populară, 25 decembrie, 1985.

¹¹ Arhiva personală a lui P. Stroiul conține *Adeverințe* despre aceste evenimente.

Referințe bibliografice

1. Buzilă, S. *Enciclopedia interpreților din Moldova*, Chișinău, Editura Museum, 1997.
2. Scarlat, I. *Artă adresată sufletului*, Chișinău, Editura Grafema Libris, 2004.
3. Vizitiu, S. *Maria Drăgan: „Am cântat cu tot neamul”*, în *BiblioPolis*. Vol. 40, Nr. 3, 2011, p. 164.